

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

М. С. Татар

(ініціали та прізвище)

«30» серпня 2022 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
HAВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Фінансовий облік

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: Фурсова В.А., доцент, к.е.н.
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів,
обліку і оподаткування (604)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Т. В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти (ЗВО):

(підпис)

А. І. Бортнікова
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Фурсова Вікторія Анатоліївна, к.е.н., доцент. З 2008 з року викладає в університеті наступні дисципліни:

- банківська система;
- облік у банках;
- банківський менеджмент;
- аналіз діяльності банку;
- ризикологія;
- управління фінансовими ризиками аерокосмічної галузі;
- фінансовий облік;
- аналіз господарської діяльності.

Напрями наукових досліджень: рейтингове оцінювання фінансової стійкості банківських установ, банківські кризи, управління фінансовими ризиками.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 5 семестр.

Обсяг дисципліни:

5,5 кредитів ЄКТС/ 165 годин, у тому числі аудиторних – 56 год., самостійної роботи здобувачів – 109 год.

Форма здобуття освіти.

Денна, дуальна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – модульний контроль, іспит.

Мова викладання – українська.

Пререквізити – бухгалтерський облік, аудит, фінанси,

Кореквізити – обліково-аналітична діяльність суб'єктів господарювання, фінансовий аналіз.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета засвоєння знань з теорії і практики ведення фінансового обліку на підприємствах різних форм власності.

Завдання. вивчення методів і організації ведення на підприємствах фінансового обліку активів і пасивів з використанням прогресивних форм, національних та міжнародних стандартів.

Компетентності, які набуваються:

1) Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

2) Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

3) Спеціальні фахові компетентності:

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Очікувані результати навчання:

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Принципи бухгалтерського обліку. Облік грошових коштів, інвестицій, дебіторської заборгованості, основних засобів, запасів

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Бухгалтерський фінансовий облік в інформаційній системі управління економікою підприємства.

Користувачі інформації бухгалтерського фінансового обліку Обумовленість організації обліку на підприємстві вимогами користувачів інформації. Фінансовий і управлінський облік: мети, порівняльна характеристика, області використання підготовлюваної інформації.

Основний зміст бухгалтерського (фінансового) обліку, оцінка стану й змін основного й обігового капіталу, власних і позикових джерел фінансування активів підприємства, руху фінансових потоків за звітний період, а також фінансових результатів. Бухгалтерська звітність як завершальна стадія фінансового обліку. Принципи й загальні положення національних стандартів фінансового обліку й звітності. Основи концепції бухгалтерського обліку в ринковій економіці України.

Система нормативного регулювання бухгалтерського (фінансового) обліку в Україні П(С)БО й План рахунків бухгалтерського обліку (2000 р.) як методологічні нормативні документи всієї системи бухгалтерського (фінансового) обліку.

Облікова політика підприємства, принципи її формування й розкриття.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Облік грошових коштів.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Загальні положення про грошову систему, готівку й безготівкових розрахунках.

Облік коштів у касі Порядок організації обліку, первинні документи. Синтетичний і аналітичний облік на рахунку «Каса».

Облік коштів на розрахункових й інших рахунках у банках. Облік інших коштів. Інвентаризація коштів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Облік короткострокових фінансових інвестицій.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Визначення та оцінка фінансових інвестицій. Облік наявності та руху короткострокових фінансових інвестицій. Еквіваленти грошових коштів. Інші короткострокові (поточні) інвестиції

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Облік дебіторської заборгованості.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Довгострокова дебіторська заборгованість, її склад та облік. Облік відстрочених податкових активів. Гудвіл. Його зміст та облік. Облік розрахунків за векселями отриманими за реалізовані товари (роботи, послуги). Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. Визначення і оцінка дебіторської заборгованості. Облікова документація з відвантаження готової продукції, виконання робіт, надання послуг. Облік розрахунків з різними дебіторами. Розрахунки за виданими авансами. Розрахунки з підзвітними особами. Розрахунки за претензіями. Розрахунки з відшкодування заподіяних збитків. Розрахунки з іншими дебіторами. Первинні документи з обліку розрахунків з іншими дебіторами. Первинні документи з обліку розрахунків з іншими дебіторами. Аналітичний і синтетичний облік з різними дебіторами. Облік витрат майбутніх періодів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Облік основних засобів

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Основні засоби, їх характеристика, класифікація й оцінка відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби».

Документування й аналітичний облік основних засобів. Формування первісної вартості об'єктів основних засобів залежно від джерел надходження. Поняття капітальних вкладень, відбиття операцій по споруджуванню й придбанню об'єктів основних засобів на рахунок 15 «Капітальні інвестиції».

Синтетичний облік надходження основних засобів.

Облік зносу (амортизації) основних засобів. Методи амортизації основних засобів.

Облік витрат на відновлення (ремонт) і модернізацію основних засобів.

Облік вибуття основних засобів. Особливості ліквідації основних засобів.

Інвентаризація основних засобів і відбиття в обліку її результатів. Переоцінка основних засобів і відбиття її результатів в обліку.

Оренда основних засобів. Форми оренди. Облік оренди основних засобів в орендодавця й орендаря згідно П(С)БО 14 «Оренда». Облік лізингових операцій. Особливості обліку малоцінних необоротних матеріальних активів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Облік запасів.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Виробничі запаси, їх склад, принципи оцінки по П(С)БО 9 «Запаси».

Матеріали, їх класифікація й види оцінок. Облік надходження матеріалів. Формування первісної вартості матеріалів, що надходять на склад. Особливості оцінки й обліку невідфактурованих поставок і матеріалів у дорозі. Облік розрахунків з постачальниками.

Облік відпуску матеріалів зі складів. Методи оцінки розходу матеріалів.

Облік матеріалів на складах і в бухгалтерії. Методи аналітичного обліку матеріалів. Синтетичний облік руху матеріалів. Особливості обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів. Інвентаризація матеріально-виробничих запасів, облік результатів інвентаризації. Переоцінка виробничих запасів.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Облік власного капіталу, зобов'язань, доходів, витрат, фінансових результатів, фінансова звітність підприємства.

Тема 7. Облік власного капіталу.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Облік статутного капіталу. Облік реінвестиції дивідендів. Облік пайового капіталу. Облік капіталу в дооцінках. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Облік виученого капіталу. Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Облік довгострокових зобов'язань.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Суть, види та значення довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових фінансових і податкових зобов'язань. Облік довгострокових векселів. Облік довгострокових зобов'язань за кредитами банків. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями. Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік інших довгострокових зобов'язань.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Облік поточних зобов'язань.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Суть та види поточних зобов'язань підприємства. Облік короткострокових векселів виданих. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками. Облік поточних зобов'язань за короткостроковими кредитами банків. Облік поточних зобов'язань по виплаті дивідендів власниками акцій. Облік інших поточних зобов'язань.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Облік доходів і витрат

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Визнання, класифікація та загальні принципи обліку доходів і витрат. Облік доходів і витрат операційної діяльності. Облік доходів і витрат інвестиційної діяльності. Облік доходів і витрат фінансової діяльності. Облік доходів і витрат іншої діяльності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Формування в обліку фінансових результатів від операційної діяльності. Формування в обліку фінансових результатів від інвестиційної діяльності. Формування в обліку результатів фінансових операцій. Формування в обліку фінансових результатів від надзвичайних подій. Облік використання прибутку та списання збитків

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 12. Методика складання фінансової звітності підприємства.

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Класифікація звітності та вимоги щодо її підготовки. Методика складання балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал. Призначення і склад приміток до фінансової звітності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Розрахункова робота «Курсова робота».

6. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи: пояснювально-ознайомлювальний; ілюстративний, дослідницький. Навчальні технології зводяться до викладання лекцій, семінарських занять із доповідями за окремими темами, розв'язуванням задач, тестуванням, опитуванням, контрольними точками.

7. Методи контролю

За змістовними модулями 1, 2 передбачено проведення вибіркового опитування на практичних заняттях, розв'язання розрахункових завдань, модульний контроль та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Підсумковий контроль здійснюється за допомогою оцінювання за модульно-рейтинговою системою і письмового іспиту.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,4	6	0...2,5
Робота на практичних і семінарських заняттях	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,4	6	0...2,5
Робота на практичних і семінарських заняттях	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...15	1	0...15
Усього за семестр			0...100

Можливе отримання додаткових балів:

- участь у студентській конференції, написання тез доповіді, статті (0...15);

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань (0...40 балів за кожне) та однієї задачі (0...20 балів).

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі практичні завдання та розрахункові завдання, розв'язати практичне завдання у білеті.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу, здати модульне тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Уміти: скласти аудиторський звіт та висновок. Розв'язувати практичні завдання прикладного характеру.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

https://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&tp_the_mes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=%D0% =0&step=20&tpage=1

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=359>

11. Рекомендована література

Базова

Базова

1. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку. – К., 2013. – 690 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 544 с.
3. Волкова І.А. Фінансовий облік-1. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 228 с.
4. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навч.-практ. посібник / за ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2014. – 768 с.

Допоміжна

5. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2012. – 628 с.
6. Сердюк В.Н. Бухгалтерский учет. – Донецк: ДонНУ, 2012. – 535 с.
7. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2014. - 526 с.
8. Справжній бух облік. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2013. – 1072 с.
9. Стельмашук А.М., Смоленюк П.С. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 528 с.
10. Хомина П.Я. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей / П.Я. Хомина. - Тернопіль: Астон, 2015. - 288 с.

12. Інформаційні ресурси

11. «Баланс - Бібліотека бухгалтера» www.chekavo.kiev.ua
12. Нормативні акти України - [http// www/nau.kiev.ua](http://www.nau.kiev.ua)
13. Практична бухгалтерія в Україні www.radnykpres.com.ua